

Vlaams
Parlement

ingediend op **1580** (2017-2018) – Nr. 2
12 november 2018 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Tine Soens en Jan Van Esbroeck

over het voorstel van resolutie

van Wouter Vanbesien, Björn Rzoska en Bart Caron

betreffende de schending van de mensenrechten
door de Marokkaanse overheid
naar aanleiding van de protesten in de Rif

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Elke Sleurs, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

1580 (2017-2018) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

1614 (2017-2018) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Bespreking op 5 juni 2018.....	4
1.1. Procedure	4
1.2. Toelichting door Wouter Vanbesien, eerste indiener.....	4
2. Bespreking op 6 november 2018.....	5
3. Stemming	6

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed behandelde op 5 juni en 6 november 2018 het voorstel van resolutie betreffende de schending van de mensenrechten door de Marokkaanse overheid naar aanleiding van de protesten in de Rif.

1. Bespreking op 5 juni 2018

1.1. Procedure

Rik Daems, voorzitter, meldt dat ter vergadering door de meerderheidspartijen een tweede voorstel van resolutie werd ingediend betreffende de situatie in het Rifgebied (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1614/1). Dat document is uiteraard nog niet klaar voor behandeling en kan nu dus nog niet worden besproken. Bestaat de mogelijkheid dat meerderheid en oppositie het eens geraken over een bepaalde tekst?

Karl Vanlouwe stelt voor de reglementaire termijn in acht te nemen en vervolgens beide voorstellen van resolutie samen te bespreken.

Wouter Vanbesien acht het wenselijk dat het voorliggende voorstel van resolutie in elk geval al wordt toegelicht. Dat initiatief werd trouwens al op 3 mei 2018 ingediend en niets belette de meerderheidspartijen hem te contacteren over een eventuele aanpassing van de tekst. Over de inhoud van een document dat hier ter vergadering wordt rondgedeeld, kan hij zich niet uitspreken, maar hij betreurt deze gang van zaken wel.

1.2. Toelichting door Wouter Vanbesien, eerste indiener

Wouter Vanbesien zegt dat er al bijna twee jaar een protestbeweging aan de gang is in het Marokkaanse Rifgebied. De protesten zijn in oktober 2016 begonnen na de moord op visverkoper Mohsin Fikri in Al Hoceima. Dat was de aanleiding, de dieperliggende reden is de sociaal-economische onrust in dat gebied. Aanvankelijk werden die vreedzame protesten getolereerd door de Marokkaanse autoriteiten, wellicht in de hoop dat ze zouden uitdoven. Dat gebeurde echter niet en sinds mei 2017 heeft de Marokkaanse overheid het geweer van schouder veranderd. Er werden geen protesten meer toegelaten en er werd geweld gebruikt tegen de demonstranten. Dat werd gedocumenteerd door mensenrechtenorganisaties zoals Amnesty International en Human Rights Watch. Honderden mensen werden opgepakt en opgesloten en er zijn voldoende aanwijzingen dat er gemarteld wordt en dat de rechtsgang niet eerlijk verloopt.

Uit rapporten van de vermelde organisaties blijkt dat de mensenrechten zwaar geschonden worden. Er zijn meer dan 1200 mensen gearresteerd, 520 zijn nog steeds gevangen. Tegen de leiders van het protest loopt een proces in Casablanca, waar ze in de gevangenis verblijven samen met zware criminelen. In een jeugdinstituut in Nador werden 13 minderjarigen opgesloten, 11 minderjarigen zijn voorwaardelijk vrijgelaten. De gevangenen worden onterecht vervolgd wegens zware misdrijven en op basis van beschuldigingen zoals het destabiliseren van het land en het verstoren van de openbare orde. Daar worden zware straffen aan verbonden, tot en met de doodstraf. Nasser Zafzafi, een van de leiders van de protesten, werd geïsoleerd opgesloten.

Er zijn ook internationale gevolgen. Er circuleert een lijst met namen van Europese burgers met Marokkaanse of Riffijnse roots die vervolgd zullen worden door de Marokkaanse autoriteiten. Zij worden beschuldigd van het ondersteunen van de protestacties in het Rifgebied. Minstens twee mensen uit België staan op die lijst. Op regelmatige basis vinden er in Europese landen protestacties plaats,

onder meer ook in België, om de vrijlating van de politieke gevangenen te vragen. Het is belangrijk dat ook de politieke wereld daar aandacht aan besteedt. De actievoerders ter plaatse en de mensen in de gevangenis hopen trouwens dat de Marokkaanse overheid door de internationale aandacht haar houding zou herzien en kiest voor vreedzaam overleg.

Om deze redenen werd het voorliggende voorstel van resolutie ingediend, met een oproep aan de Marokkaanse regering om zich te houden aan het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten, een onafhankelijk onderzoek toe te laten naar de beschuldigingen van martelingen door de veiligheidsdiensten en een eerlijk proces te gunnen aan de burgers die in de context van de demonstraties werden opgepakt. Momenteel worden overigens zowel actievoerders als journalisten uit het betrokken gebied geweerd.

Aan de Vlaamse Regering wordt gevraagd om dit ter sprake te brengen bij al haar contacten met de Marokkaanse autoriteiten, actief met andere regeringen (zowel nationaal als internationaal) te waken over de toepassing van de mensenrechten in Marokko en ervoor te zorgen dat onder meer ook bij het handels- en investeringsbeleid ten opzichte van Marokko deze problematiek ter sprake komt.

2. Bespreking op 6 november 2018

Wouter Vanbesien zegt dat er sinds de eerste bespreking al 188 gevangenen koninklijke gratie hebben gekregen. Aan de vier mensen die tot twintig jaar gevangenis werden veroordeeld, werd echter geen amnestie verleend. De laatste maanden wordt ook een toename vastgesteld van het aantal Marokkaanse burgers dat toevlucht zoekt in Europa. Een van de redenen daarvoor is onmiskenbaar de situatie in de Rif, die zeker niet is verbeterd. Mohamed Magouh, die eerder al was gearresteerd en vrijgelaten, werd opnieuw opgepakt, louter omdat hij "leve de Rif" had geroepen. Veel prominente activisten, waaronder Nasser Zafzafi, de leider van het protest en een van de genomineerden voor de Sacharovprijs van het Europees Parlement, zitten nog altijd in de gevangenis. Heel wat Europese burgers met Riffijnse roots zien af van bezoeken aan familie en vrienden in de Rif, uit vrees voor een Marokkaanse reactie op uitlatingen die ze in Europa hebben gedaan.

Nederland heeft een andere houding aangenomen dan Vlaanderen en België en heeft wel een duidelijke veroordeling uitgesproken. Dat land krijgt daar ook wat last mee, zo werd aan minister van Buitenlandse Zaken Stef Blok duidelijk gemaakt dat hij niet langer welkom was op een filmfestival in Nador. Het wordt dus duidelijk niet op prijs gesteld dat bepaalde uitspraken worden gedaan, maar er zijn hoe dan ook redenen genoeg om duidelijk stelling te nemen. De Marokkaanse regering blijkt nu trouwens ook beperkingen op te leggen aan de buitenlandse pers in het land.

De spreker besluit met de vraag dat het Vlaams Parlement zich duidelijk uitspreekt en de manier waarop Marokko de opstanden in het Rifgebied aanpakt, veroordeelt. Het verbaast hem ten zeerste dat de meerderheidspartijen, die op 5 juni 2018 een tekst hebben opgesteld en in de commissie hebben laten ronddelen, blijkbaar hebben beslist om de procedure niet voort te zetten. Staan zij dan niet meer achter hun eigen voorstel van resolutie, of wat is dan de reden voor het niet vrijgeven van die tekst?

Tine Soens merkt op dat zowel Human Rights Watch als Amnesty International de schendingen van de mensenrechten in het Rifgebied al hebben aangeklaagd. Ondertussen zijn de leiders van de protestbeweging tot zware gevangenisstraffen veroordeeld, volgens Amnesty International na een oneerlijk proces. De politieke

gevangenen moeten worden vrijgelaten en er moeten waarnemers en journalisten worden toegelaten in het gebied. Uiteraard moet ook het handelsbeleid ten opzichte van Marokko ervoor zorgen dat duurzame ontwikkeling in alle gebieden kan gebeuren. Europa onderhandelt wel met Marokko over thema's als visserij en migratie, maar het durft te weinig de kwestie van de mensenrechten aan te kaarten. De middelen die uit Europese investeringsfondsen naar Marokko komen, zouden moeten ten goede komen aan alle Marokkanen. De spreekster besluit dat haar fractie dan ook voor het voorliggende voorstel van resolutie zal stemmen.

Marc Hendrickx zegt dat zijn fractie het op dit moment niet opportuun acht om een voorstel van resolutie goed te keuren. Momenteel wordt er op diplomatiek vlak gewerkt aan deze problematiek. Om die reden werd de procedure voor het document van de meerderheidspartijen stopgezet en hij roept dan ook op om tegen het voorliggende voorstel van resolutie te stemmen.

Sabine de Bethune merkt op dat de problemen die worden aangekaart door de initiatiefnemers van dit voorstel van resolutie, niet kunnen worden ontkend. Er moet inderdaad iets gebeuren en er is internationale actie nodig. In dit stadium geeft haar fractie er de voorkeur aan de diplomatie een kans te geven en daarom zal zij nu niet voor dit voorstel van resolutie stemmen. Zij hoopt dat langs de diplomatieke weg een en ander zal kunnen worden geregeld, maar uiteraard zal moeten worden opgevolgd hoe de toestand evolueert.

Wouter Vanbesien noteert dat de tekst van de meerderheid niet wordt persklaar gegeven omdat het niet opportuun wordt geacht dat te doen. De vraag is echter wat de onderliggende redenen zijn. Waarom wordt die procedure stopgezet? Er werd gewag gemaakt van diplomatieke acties, waarmee wellicht op het Belgische niveau wordt bedoeld, die dan doorkruist zouden worden door een resolutie van het Vlaams Parlement. Nochtans staan diplomatieke acties en het innemen van een duidelijk standpunt elkaar niet in de weg, integendeel zelfs. Als de Belgische diplomatie met deze zaak bezig is en daar de Marokkaanse overheid op aanspreekt, dan is dat een goede zaak. Hij ziet echter niet in waarom het Vlaams Parlement zich niet tegelijk en in volle autonomie zou kunnen uitspreken. Blijkbaar wordt er soms met twee maten gemeten: over de problemen in Catalonië wordt een duidelijk standpunt ingenomen, maar over het Rifgebied mag dat blijkbaar niet. De reden daarvan is hem niet duidelijk en daarom blijft de spreker bij zijn oproep om het voorliggende voorstel van resolutie goed te keuren.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 7 stemmen tegen 3.

Rik DAEMS,
voorzitter

Tine SOENS
Jan VAN ESBROECK,
verslaggevers